

Культурное развитие остается в пределах толерантности и преодоления экстремальности и конфликтности человеческих отношений. От того, насколько гуманитарные дисциплины, которые преподаются в техническом университете, усилиями университетской администрации, педагогов и научной общественности появятся «внутри» такой парадигмы зависит и конечный результат – подготовка специалистов мирового уровня.

ЛИТЕРАТУРА

1. См. : Башляр Г. Новый рационализм. – М. : «Мысль», 1987; Фромм Э. Иметь или быть? – М. : «Прогресс», 1990; Хайдеггер М. Письмо в гуманизме // Проблема человека в западной философии. – М. : «Прогресс», 1988.
2. Воронина М. А. Некоторые особенности европейского высшего образования (статистико-географический ракурс) / / Высшая педагогическая школа в период модернизации образования: опыт, проблемы, перспективы. Материалы Международной электронной научно-практической конференции. – Комсомольск-на-Амуре, 2006. – С. 31–40.
3. Токарев М. А. Общеευропейские стандарты обучения живым языкам / / Высшая педагогическая школа в период модернизации образования: опыт, проблемы, перспективы. Материалы Международной электронной научно-практической конференции. – Комсомольск-на-Амуре, 2006. – С. 134–138.

САМОСТІЙНА ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЯК ДОМІНАНТНА СКЛАДОВА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ

ДОРОШИНА Л. Ф.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

В умовах переходу людства до інформаційно-технологічного суспільства відбувається надзвичайно швидке оновлення змісту знань. Це робить своєрідний виклик освіті, зумовлює потребу її радикальної модернізації.

Починаючи з 2003–2004 рр., Україна робить рішучі кроки до реформування системи вищої освіти відповідно до вимог Болонської

декларації, в якій передбачається значне збільшення обсягів самостійної роботи студента (50–60%), а також індивідуалізація навчання. Тобто домінування самостійної пізнавальної діяльності студента є однією із складових кредитно-модульної технології, яку пропонує Болонська система.

У зв'язку з цим пріоритетним завданням вищої школи є оволодіння ефективними та раціональними методами самостійної навчальної діяльності відповідно до особливостей майбутнього фаху.

Питання організації самостійної навчальної роботи в системі освіти постійно знаходяться в сфері інтересів дослідників. Огляд спеціальної літератури з цієї теми дозволив нам зробити висновок, що для реалізації поставлених завдань використовується широкий арсенал різних видів робіт для самостійної роботи студентів: електронні версії лекцій, представлені на CD-дисках та розміщені на Інтернет-сайтах; виконання вправ, завдань із використанням допоміжних засобів (різні види конспекту, виписки, план, тези, анотація, рецензія); робота з навчальними книгами, першоджерелами; підготовка письмових повідомлень (різні види рефератів, повідомлення, доповідь, дайджест, статті), структурно-логічних схем лекцій; виконання різного виду творчих завдань (складання кросвордів, розв'язування ситуацій, підготовка до тренінгів). Активно використовуються навчальні комп'ютерні програми, у тому числі гіпертекстові, мультимедіа, інтелектуальні та ін., які дозволяють навчатися у двох режимах – інформаційно-довідковому та контрольному-навчальному, а також такі форми самостійної роботи, як індивідуальна науково-дослідницька робота (публікації, участь у конференціях, олімпіадах, конкурсах) та робота в навчально-методичних кабінетах і лабораторіях у позааудиторний час, робота в інформаційних мережах і опрацювання додаткової літератури (остання відбувається без керівництва викладача) [1; 2; 3]. Вибір завдань

для самостійної роботи залежить від специфіки навчального предмету.

Сучасний стан підготовки фахівців у вищих навчальних закладах зумовлює необхідність пошуку нових засобів і методів підготовки студентів, які б сприяли активному і самостійному засвоєнню ними нових знань. Комп'ютеризація освіти є невід'ємною складовою її вдосконалення.

Для цього на кафедрі українознавства та латинської мови Національного фармацевтичного університету для ефективної організації самостійної роботи студентів викладачі активно застосовують інформаційні технології.

Комп'ютерний клас, який діє на кафедрі, використовується для дистанційного навчання, проведення семінарських занять із дисципліни «Історія України» для англomовних груп, а також для тестування студентів.

Із метою підвищення якості самостійної пізнавальної діяльності студентів, контролю їхніх знань активно використовується тестова комп'ютерна програма, завдання до якої розробили викладачі кафедри. Зокрема, тести з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» охоплюють такі розділи, як «Фонетика», «Морфологія», «Синтаксис», «Справочинство», «Культура мовлення»; із «Латинської мови» – «Фонетика», «Словотвір», «Морфологія», «Спеціальна фармацевтична термінологія». Тестові завдання з дисципліни «Історія України» складаються з трьох розділів: «І модуль», «ІІ модуль», «Модульний контроль». Розділи «І модуль» та «ІІ модуль» містять по 4 теми й охоплюють увесь історичний період – від часів Київської Русі до сучасного етапу. Розділ «Модульний контроль» складається з двох тем, тестування за якими дозволяє об'єктивно оцінити знання студентів із І та ІІ модулів. Тестові завдання з дисциплін «Латинська мова» та «Історія України» розроблено також російською мовою для іноземних студентів та англійською – для англomовних груп.

Тестова комп'ютерна програма не лише забезпечує економію навчального часу (тестові завдання студенти виконують у комп'ютерному класі у вільний від занять час), але й значно полегшує роботу викладача, який одержує вже готові, опрацьовані комп'ютером, результати самоконтролю. Крім того, ця програма передбачає диференційований підхід: викладач може обирати/змінювати параметри (кількість питань; час, необхідний для виконання завдання; логіку оцінювання студентів), враховуючи індивідуальні особливості як окремого студента, так і певної групи.

Підвищенню ефективності організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів сприяють гіпертекстові електронні підручники та посібники з дисципліни, що вивчається. Викладачі кафедри українознавства та латинської мови розробили гіперактивний підручник із курсу «Історія України» українською та російською мовами, працюють над розробкою підручників із дисциплін «Українська мова (за професійним спрямуванням)» та «Латинська мова».

Також кафедра активно займається розробкою дистанційного навчання, яке впроваджується в навчальний процес Національним фармацевтичним університетом. На сьогодні розроблено дистанційні курси з дисциплін «Українська мова (за професійним спрямуванням)», а також «Історія України» та «Латинська мова» українською та російською мовами. На сайті кафедри розміщені робочі програми та навчально-методичні матеріали – підручники, посібники, методичні розробки тощо. Однак, слідом за Е. Ветровою, ми вважаємо, що дистанційні курси не можуть бути абсолютною альтернативою традиційним аудиторним заняттям. Серед головних їхніх недоліків є заміна особистісної, безпосередньої взаємодії викладача і студентів різними засобами опосередкованої навчальної комунікації, що реалізується за допомогою різноманітних електронно-

комунікативних систем, наявних в електронному курсі. Практика використання елементів дистанційного навчання показує, що окремі його форми можуть використовуватися як такі, що доповнюють навчальний процес, активізують пізнавальну діяльність студентів і в деяких випадках полегшують пояснення навчального матеріалу [1:119].

Також слід відзначити, що надзвичайно ефективними є такі види роботи, як підготовка рефератів та доповідей з теми, оскільки дають можливість залучити до роботи одразу всіх студентів. Ці завдання орієнтовані на розвиток творчих здібностей студентів, уміння репрезентувати дібраний матеріал, доводити, аргументувати свої думки, відповідати на питання, тобто проводити дискусію.

Наприклад, на заняттях з української мови за професійним спрямуванням на початку семестру студентам пропонується перелік тем, пов'язаних із профілем їхньої майбутньої спеціальності. На кожному практичному занятті викладач відводить 5–7 хвилин робочого часу для того, щоб один із студентів виступив із доповіддю перед одногрупниками. Таким чином, протягом семестру всі студенти мають можливість висловити свою думку, вислухати й прийняти іншу позицію, а також, завдяки порадам та рекомендаціям викладача, вдосконалити власну майстерність виступу перед аудиторією.

Отже, компетентний підхід до організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів сприяє підвищенню рівня їхньої професійної підготовки, активності, розвитку самостійного критичного та творчого мислення, успішній діяльності в різних сферах, формуванню цілісного досвіду, повноцінних знань, позитивного ставлення до навчання, що є неодмінними властивостями особистості сучасного студента.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ветрова Е. Взаємодія традиційних та інноваційних технологій викладання української мови студентам нефілологічних спеціальностей в умовах кредитно-

модульної системи навчання / Е. Ветрова // Донецький вісник Наукового товариства ім. Шевченка. – Т. 26. – Донецьк : Український культурологічний центр, Східний видавничий дім. – 2009. – С. 111–122.

2. Колісник Я. Організація самостійної роботи студентів в умовах кредитно-модульної системи / Я. Колісник, Б. Цибуляк // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – 2009. – Вип. 25, Ч. 2 : Ч. 2. – С. 332–341.

3. Психолого-педагогічні та методичні умови організації самостійної роботи студентів у світлі Болонського процесу. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua.textreferat.com/referat-13182.html>

СИСТЕМА УСТНОЙ И ПИСЬМЕННОЙ РЕЧИ В ПРАКТИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ НСР НА ПОДГОТОВИТЕЛЬНОМ ОТДЕЛЕНИИ

КИРИЧЕНКО О. Н., КОЗУБ Г. Н.

Полтавский национальный технический университет
имени Ю. Кондратюка, г. Полтава

В языке, в его грамматических категориях заложен определённый способ восприятия мира. А. Мельникова пишет о том, «что при усвоении родного языка у ребёнка формируется фильтрующая сетка, заставляющая воспринимать мир в определённых категориях». При этом автор опирается на известную в лингвистике гипотезу Сепира-Уорфа о том, что языки по-разному членят действительность [5:109].

Русский язык как один из славянских языков считается наиболее сложным для усвоения иностранцами. В программах подготовительных отделений наряду с дисциплиной «Русский язык» на продвинутом этапе изучается курс «Научный стиль речи», основная цель которого подготовить студентов к восприятию и записи лекций, чтению и конспектированию учебной литературы, работе на практических занятиях и семинарах.

Соотношение языка и культуры, языка и национального характера,